

BOEK AANKONDIGING.

Tijdschrift voor Gezondheidsleer. Tijdschrift voor alle standen, ter bevordering van volkswelvaart en huiselijk geluk, onder redactie van Dr. C. P. POUS KOOLHAAS; 1ste en 2de Jaargang. 's Gravenhage bij C. VAN DOORN & ZOON, 1866 en 1867.

Een geliefd onderwerp onzer oude genreschilders is de kwakzalver en geene geïllustreerde stede-beschrijving, waarin niet op prenten van markt en plein eene stellaadje staat met een wonderdoctor en zijn onafscheidelijken grilligen factotum.

Dien gezel, Harlekijn, kunnen wij nog eene enkele maal op onze pleinen en straten zijne rol van grappenmaker zien vervullen, maar de doctorale heer is met zijne pillen, zijne tincturen, zijne zalven verdwenen; de tijdgeest heeft hem weggevaagd, even als zijn tegenhanger den Hongaarschen doctor, den oliekoop, den Jan van Loenen, zoo als de jongens hem noemden, met zijn wijden mantel en zijne oliën, die alle ziekten genezen.

Is de groote menigte wijzer geworden? Wij hopen het, neen wij gelooven het op goeden grond; maar toch is het er verre af, dat het geslacht der kwakzalvers is uitgestorven, dat het deel der groote menigte, hetwelk hem boven de artsen de voorkeur gaf, tot een klein hoopje zou ineengesmolten zijn. De kwakzalvers van onzen tijd zijn in handel en wandel gewone burgers; zij kondigen hunne komst evenmin meer aan door trompetgeschal als de bakker het uitkomen van het warme brood door het blazen op den hoorn; maar zij zijn aan hunne woningen te consulteren, en hebben, in plaats van Harlekijn, dagbladen, brochures en boekwerken tot omroepers.

Met iederen tred der maatschappelijke ontwikkeling wijzigden zij hunne middelen, hunne betoogen, en naauwelijks kreeg de waarheid ingang dat de gezondheidsleer de ziekteleer voorafgaat, dat de kunst om de gezondheid te bewaren en ziekten te voorkomen den volke meer moet verkondigd worden, dan die, welke nood- en hulpboeken voor zieken te voorschijn roept, of zij kwamen voor den dag met hunne gezondheidsbieren, gezondheids-koffij, gezondheids-extracten enz.; ja zelfs toen de lust van het volk ontwaakte naar populaire geschriften, ten einde met de natuurkundige wetenschappen, wier magtigen invloed op het maatschappelijk leven dag aan dag toenam, meer van nabij bekend te worden, met beschouwingen en raadgevingen over gezondheidsleer. Mannen, die noch anatomie, noch physiologie, noch pathologie beoefend hadden, die geen de minste kennis droegen van botanie, pharmacie en aanverwandte vakken, voor wie chemie en physica ongekende zaken waren, waagden zich, slechts door speculatiegeest gedreven, niet alleen aan het vertalen van geschriften, maar zelfs ook aan het zamenstellen van boekwerken op het gebied van volksgeneeskunde, en eene menigte volksboeken en volksgeschriften werd der wereld ingezonden, waarin het oppervlakkige, het valsche, het verkeerd toegepaste elkander den voorrang betwisten.

Op den ingewijde oefenen die geschriften geen nadeeligen invloed uit, na eene slechts oppervlakkige kennismaking werpt hij ze met minachting ter zijde, maar voor den leek is die invloed inderdaad hoogst verderfelijc; buiten staat als hij is, over hetgeen hij in die geschriften gelezen heeft een juist oordeel te vellen, neemt hij alles op goed geloof aan, vormt zich zoo doende van schier alles onjuiste en valsche voorstellingen, en wordt weldra van allerlei dwaalbegrippen als het ware geïmbibeerd; gezwegen nog van de gevaren waaraan hij zich blootstelt door voor waar aan te nemen, wat in die geschriften verkondigd wordt, die enkel ten doel hebben den verkoop van een of ander geheim geneesmiddel aan te bevelen.

Vandaar dan ook dat onder de menigte van populaire geschriften over lichamelijke

opvoeding, over voedsel, kleeding en huisvesting, over de gevaren waaraan de gezondheid is blootgesteld en de middelen om haar te bewaren, over de hulp in ziekten en al wat dies meer zij, zoo velen voorkomen, die, in plaats van voordeel aan te brengen, schade, onherstelbare schade veroorzaken.

Reeds voor ettelijke jaren zond de Maatschappij *Tot Nut van 't Algemeen* eene gezondheidsleer in het licht, die tot leiddraad kon strekken van regenten, ouders, ziekenverpleegsters, onderwijzers en fabriekopzigters, om voor zich en hunne onderhoorigen, kinderen, verpleegden, kweekelingen en werklieden al die maatregelen te treffen dienende om den staat gezonde en daardoor welvarende burgers te verschaffen.

Doch bij den maatschappelijken toestand onzer dagen, die telkens nieuwe bronnen van handel en bedrijf, van uitspanning en levenswijze te voorschijn roept, is het een gebiedende pligt op elk verschijnsel opmerkzaam te maken, dat eene oorzaak kan worden van het ontstaan van ziekten, van verslapping en ellende des volks. Daarenboven eischen onkunde en onverschilligheid, die groote factoren voor het uitbreken en voortwoeden van epidemieën, eene voortdurende bestrijding.

De overweging van een en ander deed ons met genoegen een tijdschrift begroeten, dat door inhoud, gehalte en vorm den rang van een goed populair geschrift verdient in te nemen: het *Tijdschrift voor Gezondheidsleer. Tijdschrift voor alle standen, ter bevordering van volkswelvaart en huisselijk geluk.*

Geheel voor de behoefte van Nederland berekend, wordt het zamengesteld door mannen, wier namen onder de beoefenaren der geneeskunde hoog staan aangeschreven, en die de tact bezitten, om hunne medeburgers op bevattelijke wijze in te lichten omtrent alles wat dienen kan om het aantal slecht ontwikkelde, zwakken en gebrekkigen te verminderen, om gezondheid, kracht, tevredenheid en geluk in den schoot der huisgezinnen te verwekken.

Het ligt niet in onze bedoeling om de meerdere of mindere waarde der onderscheidene bijdragen in dit *Tijdschrift* te bespreken; ter aanbeveling is dit zeker overbodig; waar wetenschappelijke mannen, als die welke hunne medewerking hebben toegezegd, het volk inlichten omtrent de gewigtigste belangen van het burgerlijk leven, kan men verzekerd zijn tal van nutte wenken te zullen vergaren. Alleen doen we hier uitkomen, dat vele opstellen ook voor de beoefenaars der geneeskunde zelven waarde bezitten, zoo als bijv. die, welke betrekking hebben op cholera, op den gezondheidstoestand van sommige gemeenten, op voedingsmiddelen, dranken, drinkwater, enz.

Dit tijdschrift zij dan ook een ieder aanbevolen, en gerustelijk durven wij te voorspellen dat het meer en meer de algemeene belangstelling zal opwekken en als gevolg daarvan in steeds ruimeren kring weldadigen invloed zal uitoefenen, wanneer de geachte en ijverige hoofdredacteur het voetspoor blijft volgen, dat zijne voorgangers LUBACH en EGELING zoo juist hebben afgebakend in hun uitmuntenden *Schat der Gezondheid*, en derhalve door verspreiding van eenvoudige beginselen van gezondheidsleer en openbare gezondheidsregeling, en door hunne toepassing op het individueel en maatschappelijk leven, zijn doel tracht te bereiken.

I. T. D. M.

—>>> ❁ <<<—

B E R I G T E N.

BUITENLAND.

LONDEN. — In de weken, eindigende 29 Februarij en 9 Maart l.l., werden er in de Metropolis 2324 en 2269 geboorten en 1266 en 1331 sterfgevallen, waaronder 18 en 24 aan variolae, 22 en 39 aan morbilli, 23 en 16 aan scarlatina, 9 en 7 aan diphthe-